

Vedlegg 1 – Høringsnotat

Høring om forslag til forskrift om endring i forskrift 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort (førerkortforskriften)

Trafikant og kjøretøy
Trafikant
16. desember 2022
Vår ref. 22/77356

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	3
2	Dagens regelverk	4
3	Forslag til endring	4
3.1	Dokumentasjon på førerett – fortsatt krav om gyldig fysisk førerkort	5
3.1.1	Gyldig fysisk førerkort som vilkår for anerkjennelse	5
3.1.2	Digitalt førerkort.....	6
4	Videre oppfølging	7
4.1	Tapte eller stjålne førerkort	7
4.2	Anerkjennelse av yrkessjåførkompetanse	7
5	Forslag til endringsforskrift.....	8
6	Økonomiske og administrative konsekvenser	8
7	Høringsfrist.....	8

Høringsnotat – Forslag til forskrift om endring i forskrift 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort (førerkortforskriften)

1 Innledning

Som følge av den pågående situasjonen i Ukraina har et stort antall ukrainske flyktninger ankommet Norge. Personer som har flyktet fra Ukraina kan få midlertidig kollektiv beskyttelse etter utlendingsloven § 34.¹ Flyktninger fra Ukraina kan også søke beskyttelse på individuelt grunnlag etter utlendingsloven § 28.²

I brev av 22. april 2022 ba Samferdselsdepartementet om at Statens vegvesen fremmet forslag om endring av førerkortforskriften, slik at perioden ukrainske førerkort anerkjennes i Norge ble utvidet fra tre til tolv måneder. Den 31. mai 2022 ble det fastsatt i førerkortforskriften at ukrainske førerkort klasse B gir rett til å kjøre i Norge i inntil ett år.³

EU-Kommisjonen fremmet 20. juni 2022 forslag om en forordning som fastsetter bestemmelser om anerkjennelse av ukrainske førerdokumenter. Forordning (EU) 2022/1280⁴ ble vedtatt i EU 18. juli 2022, og publisert i Official Journal 22. juli 2022. Forordningen er per i dag ikke innlemmet i EØS-avtalen.

Samferdselsdepartementet og Statens vegvesen har i tiden etter at det norske regelverket ble endret mottatt henvendelser hvor det uttrykkes bekymring for de ukrainske flyktningenes mulighet til å fortsette å kjøre i Norge etter utløp av ettårsperioden som i dag gjelder. I første kvartal av 2023 vil de første flyktningene som kom fra Ukraina til Norge, stå uten gyldig førerett. Enkelte ukrainere kom til Norge før krigen brøt ut, og står allerede nå uten førerett i Norge. Det er usikkerhet knyttet til hvor lenge de ukrainske flyktningene vil bli værende i Norge, og erverv av norsk førerkort er et tidkrevende og kostbart tiltak sett opp mot muligheten for at oppholdet blir av begrenset varighet.

Ettersom forordningen som regulerer anerkjennelse av ukrainske førerkortdokumenter ikke er innlemmet i EØS-avtalen, og en eventuell innlemmelse kan ta tid å gjennomføre, foreslår Statens vegvesen at dagens regler for anerkjennelse av ukrainske førerkort utvides. Utvidelsen omfatter både en forlengelse av tidsperioden ukrainske førerkort anerkjennes, og en endring i hvilke førerkortklasser som aksepteres for kjøring. I tillegg foreslås det at dagens krav til autorisert oversettelse eller internasjonalt førerkort som tillegg til førerkort som ikke følger modell av Genève-konvensjonen av 1949 eller Wienkonvensjonen om vegtrafikk av 1968 fjernes. De foreslåtte endringene er i tråd med de rammene forordning (EU) 2022/1280 setter for anerkjennelse, og samtidig innenfor det handlingsrom som eksisterer i gjeldende EØS-regelverk.

¹ [Lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her \(utlendingsloven\)](#)

² [UDI – informasjonsside for personer som har flyktet fra Ukraina og skal søke beskyttelse i Norge](#)

³ [Høring datert 29. april 2022](#)

⁴ [Forordning \(EU\) 2022/1280](#)

Forslag til endringsforskrift følger som vedlegg 2 til høringsbrevet.

2 Dagens regelverk

Ukrainske førerkort i klasse B aksepteres i dag for bruk i Norge i inntil ett år fra innehaveren kom til Norge. Ukrainsk førerkort gir ikke rett til innbytte til norsk førerkort, og etter utløp av denne ettårsperioden stiller derfor innehaver av ukrainsk førerkort på lik linje med en som skal erverve førerkort for første gang i Norge. Dette vil si at vedkommende må gjennomføre all obligatorisk opplæring, samt bestå teoretisk og praktisk prøve dersom norsk førerkort skal kunne utstedes.

Flyktninger som får beskyttelse (opphold), på kollektivt eller individuelt grunnlag etter utlendingsloven, blir registrert som bosatt i folkeregisteret. I førerkortsammenheng anses personer som søker asyl i Norge for å ha fast bopel i Norge fra det tidspunkt de er registrert, eller skulle vært registrert som asylsøker hos norske myndighet.⁵ I de fleste tilfellene innebærer dette fra det tidspunktet de ankommer Norge.

Det er per i dag en forutsetning for anerkjennelse at innehaveren kan dokumentere føreretten med et gyldig fysisk førerkort. Førerkortet må være utstedt etter modell av Genève-konvensjonen av 1949 eller Wienkonvensjonen om vegtrafikk av 1968, EU/EØS-modell, eller nasjonal modell dersom det medfølger en autorisert oversettelse til norsk jf. førerkortforskriften § 8-2 tredje ledd. Nasjonalt førerkort godtas også sammen med et internasjonalt førerkort jf. førerkortforskriften § 8-2 femte ledd.

3 Forslag til endring

Det foreslås med dette at perioden for anerkjennelse av ukrainske førerkort utvides fra ett år til å gjelde for hele den perioden ukrainske flyktninger kan gis kollektiv beskyttelse. Kollektiv beskyttelse kan gis i inntil tre år. En anerkjennelsesperiode som følger den kollektive beskyttelsen, vil gi førerkortinnehaver en større grad av forutberegnelighet. Forordning (EU) 2022/1280 pålegger EU-landene å anerkjenne ukrainske førerkort, så lenge innehaveren er under midlertidig beskyttelse.⁶ Kravet om anerkjennelse opphører på det tidspunkt den midlertidige beskyttelsen opphører. Den foreslåtte utvidelsen av anerkjennelsesperioden følger altså samme prinsipp som forordning (EU) 2022/1280.

I etterkant av vedtakelsen av førerkortforskriftens bestemmelser om anerkjennelse av ukrainske førerkort har EU vedtatt egne regler om anerkjennelse, og Samferdselsdepartementet og Statens vegvesen har mottatt henvendelser hvor det påpekes et behov for at reglene om anerkjennelse også omfatter de tyngre klassene. I tillegg til en utvidelse av anerkjennelsesperioden for ukrainske førerkort foreslås det at anerkjennelsen endres fra å kun gjelde førerkort klasse B til å gjelde samtlige førerkortklasser. Statens vegvesen har tidligere vurdert at behovet til majoriteten av de ukrainske flyktningene som nå

⁵ Jf. førerkortforskriften § 2-3 siste ledd siste punktum

⁶ [Se artikkel 3 nr. 1](#)

er kommet til Norge trolig vil være dekket av at man kan føre kjøretøy som inngår i førerkort klasse B. Ved innføring av særegne bestemmelser om anerkjennelse av ukrainske førerkort ble det foreslått, og vedtatt, å begrense anerkjennelsen til førerkort klasse B. Begrunnelsen for dette var ulykkesstatistikk fra Ukraina, praksis i de øvrige nordiske land og at Statens vegvesen har manglende kunnskap om vilkår for utstedelse av førerkort i tunge klasser i Ukraina. Som vist i høring datert 29. april 2022 er Statens vegvesen kjent med at risikoen for å havne i trafikkulykker er større for en fører i Ukraina enn den er for en fører i Norge.⁷ Det er imidlertid ikke mulig å beregne hvor stor økning i risiko det eventuelt innebærer å endre reglene for anerkjennelse av ukrainske førerkort. Innehavere av ukrainsk førerkort i tunge klasser kan i dag kjøre i inntil tre måneder i Norge, men i enkelte tilfeller kan innehaver av ukrainsk førerkort for tunge klasser også kjøre i Norge i seks måneder (krav om gyldig arbeidskontrakt) eller ett år (kun aktuelt ved føring av et kjøretøy som anses å være i internasjonal trafikk). Forordning (EU) 2022/1280 stiller krav til at ukrainske førerkort i samtlige klasser anerkjennes. I EU-landene er altså anerkjennelse ikke begrenset til å gjelde klasse B, slik som i Norge. Statens vegvesen mener det er hensiktsmessig å anerkjenne samtlige ukrainske førerkortklasser, i tråd med det som per i dag gjelder i EU-landene.

På bakgrunn av det som er nevnt ovenfor foreslår Statens vegvesen at ukrainske førerkort i samtlige klasser skal anerkjennes for kjøring i Norge. Anerkjennelse av de ukrainske førerkortene skal vare så lenge norske myndigheter har fastsatt at ukrainske flyktninger er under kollektiv beskyttelse.

3.1 Dokumentasjon på førerrett – fortsatt krav om gyldig fysisk førerkort

3.1.1 Gyldig fysisk førerkort som vilkår for anerkjennelse

Anerkjennelse av utenlandsk førerrett i Norge forutsetter at det kan fremvises et gyldig fysisk førerkort som dokumenterer førerrettighetene. Dette foreslås ikke endret. Det må altså kunne fremvises et gyldig fysisk ukrainsk førerkort for at innehaveren skal kunne kjøre i Norge. Det foreslås likevel at det gjøres en endring i vilkårene for hvilke førerkort som aksepteres uten krav til oversettelse. I henhold til dagens regelverk må det kunne fremvises et ukrainsk førerkort som er utstedt etter modell av Genève-konvensjonen av 1949 eller Wienkonvensjonen av 1968 om vegtrafikk. Øvrige førerkort (førerkort utstedt etter nasjonal modell) aksepteres i dag dersom det medfølger en autorisert norsk oversettelse eller et internasjonalt førerkort. Forordning (EU) 2022/1280 uttaler eksplisitt at det ikke skal stilles krav til autorisert oversettelse eller at internasjonalt førerkort må medbringes. Statens vegvesen mener det er hensiktsmessig å fastsette tilsvarende krav som i dag er gjeldende i EU-landene også i Norge. Kravet til autorisert oversettelse eller internasjonalt førerkort foreslås dermed opphevet.

⁷ [Rapporten](#) fra WHO viser at Ukraina hadde omtrent fem ganger så mange dødsulykker per 100.000 innbyggere som Norge (13,7 pr. 100.000 mot 2,7 i Norge)

3.1.2 Digitalt førerkort

I Norge har det norske digitale førerkortet samme gyldighet som det fysiske førerkortet. Ukraina tilbyr også digitalt førerkort til sine førerkortinnehavere gjennom applikasjonen Diia. Denne appen tilbyr flere digitale offentlige tjenester, blant annet en digital versjon av det ukrainske førerkortet. Det er grunn til å tro at mange bruker førerkortløsningen, uten at Statens vegvesen har noen konkrete tall på dette per i dag.

Ingen utenlandske digitale førerkort er anerkjent for bruk i Norge i dag. Dette gjelder også digitale ukrainske førerkort. I en ekstraordinær situasjon, slik som den man i dag står overfor, kan det være aktuelt å vurdere anerkjennelse av førerkortdokumenter i større grad enn det som normalt vil være hensiktsmessig. I oppdrag fra Samferdselsdepartementet datert 22. april 2022 bes Statens vegvesen om å følge med på alternative måter å verifisere ukrainsk førerrett på, herunder bruken av digitale førerkort. Statens vegvesen har fulgt utviklingen i EU på dette punktet. I forordning (EU) 2022/1280 artikkel 7 tredje ledd fastsettes det at det er en forutsetning for anerkjennelse av digitale ukrainske førerkort at det digitale førerkorts ekthet, integritet og gyldighet kan verifiseres. Statens vegvesen mener at Norge bør legge tilsvarende krav til grunn for en eventuell anerkjennelse av digitale ukrainske førerkort i Norge.

Det finnes en verifikasjonsløsning i Ukraina. Denne er imidlertid ikke tilgjengelig for land utenfor Ukraina per i dag, ettersom det ikke foreligger rettslig grunnlag for å utlevere førerkortopplysningene til andre enn ukrainske myndigheter. Dette er opplyst av ukrainske førerkortmyndigheter gjennom EUs førerkortkomité. Følgelig er det ikke mulig for Norge å verifisere førerkortopplysningene via appen.

Videre er Statens vegvesen kjent med at det er få EU-land som i dag anerkjenner digitale førerkort fra Ukraina. De fleste EU-landene er per i dag i prosess med å vurdere anerkjennelse av digitale ukrainske førerkort, og flere land har allerede konkludert med at digitale ukrainske førerkort ikke kan anerkjennes grunnet manglende mulighet for verifisering. Statens vegvesen vurderer derfor at norsk praksis er på linje med øvrige europeiske land.

Statens vegvesen vil følge EUs arbeid på dette området, og fortløpende vurdere om det bør gjøres eventuelle endringer.

4 Videre oppfølging

Innlemmelse av forordning (EU) 2022/1280 er på tidspunktet for utsendelse av denne høringen til behandling i EFTA-landene. Ved innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen vil Statens vegvesen på nytt vurdere behovet for eventuelle tilpasninger i regelverket.

4.1 Tapte eller stjålne førerkort

Forordning (EU) 2022/1280 artikkel 6 gir medlemslandene mulighet til å utstede nasjonale førerkort i de tilfellene hvor det ukrainske førerkortet er tapt/mistet eller stjålet. Et slikt førerkort kan kun utstedes dersom medlemslandet, etter samtykke fra personen det gjelder, får verifisert av ukrainske myndigheter at vedkommende har gyldig ukrainsk førerrett, og at vedkommende ikke allerede har fått utstedt et førerkort eller fått tapt/tilbakekalt/begrenset sin førerrett i et annet EØS-land. Dersom det utstedes et slikt førerkort til innehaver av ukrainsk førerrett, skal førerkortet få begrenset gyldighet. Den begrensede gyldigheten settes ut ifra perioden med midlertidig beskyttelse, og skal markeres gjennom en ny EU-kode på førerkortet.

Ved innlemmelse av forordning (EU) 2022/1280 i EØS-avtalen vil Statens vegvesen i samråd med Samferdselsdepartementet vurdere om forordningens valgfrie deler, herunder reglene om utstedelse av førerkort, skal innføres. Dette vil da sendes på offentlig høring.

4.2 Anerkjennelse av yrkessjåførkompetanse

Etter yrkessjåførforskriften er det et krav om yrkessjåførkompetanse (grunnutdanning og regelmessig etterutdanning) for å utføre person- eller godstransport med kjøretøy i de tunge førerkortklassene i Norge. Reglene i yrkessjåførforskriften bygger på bestemmelser fastsatt i direktiv 2003/59/EF (yrkessjåførdirektivet). Yrkessjåførforskriften fastsetter vilkår med hensyn til hvem som kan ta utdanning, omfanget av utdanningen, krav om bestått prøve og bevis for gjennomført utdanning. Den norske utdanningen tar særlig høyde for utfordringer og forhold som gjør seg gjeldende på norske veier, og i så måte er det en forskjell på øvrige europeiske lands utdanning sammenlignet med den vi har i Norge.

Yrkessjåførkompetanse fra Ukraina anerkjennes ikke i EU/EØS. Ukraina har imidlertid tilnærmet sitt nasjonale regelverk til yrkessjåførdirektivet for de yrkessjåførene som utfører internasjonal transport. Etter forordning (EU) 2022/1280 er medlemslandene derfor gitt en valgfri mulighet til å innføre regler om anerkjennelse av, samt utstedelse av, bevis for yrkessjåførkompetanse til innehavere av denne typen ukrainsk yrkessjåførkompetanse. Forordningen fastsetter krav til at det gjennomføres tilleggsutdanning før denne gruppen gis yrkessjåførkompetanse som kan benyttes i EU. Øvrige yrkessjåførere, altså yrkessjåførere som ikke normalt utfører internasjonal transport, er ikke omfattet av forordningens mulighet for anerkjennelse. Yrkessjåførere som tidligere har utført nasjonal transport i Ukraina må gjennomføre fullt opplæringsløp for å kunne ta arbeid som yrkessjåførere i EU. Per i dag gjelder ikke forordningens mulighet for tilpasninger for Norge, da forordningen ikke er innlemmet i EØS-avtalen. Det innebærer at ukrainere som kommer til Norge, uavhengig av om de normalt utfører internasjonal transport eller ikke, ikke får anerkjent eventuell

yrkessjåførkompetanse fra Ukraina. Innehavere av ukrainsk yrkessjåførkompetanse må følgelig erverve yrkessjåførkompetanse gjennom å fullføre grunnutdanning i Norge.

Ved innlemmelse av forordning (EU) 2022/1280 i EØS-avtalen vil Statens vegvesen i samråd med Samferdselsdepartementet vurdere om forordningens valgfrie deler, herunder reglene om yrkessjåførkompetanse, skal innføres og på hvilke vilkår. Dette vil da sendes på offentlig høring.

5 Forslag til endringsforskrift

Forslag til endringsforskrift følger som vedlegg 2 til denne høringen.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget innebærer en utvidet anerkjennelse av førerkort som allerede er utstedt og som innehaveren fysisk kan framvise. Forslaget innebærer derfor ingen administrative kostnader for førerkortinnehaver. Videre innebærer forslaget at innehavere av ukrainsk førerkort i en lengre periode enn tidligere kan kjøre i Norge, og at utgifter og tidsbruk den enkelte vil bruke på opplæring og prøver i Norge utsettes tilsvarende. I tillegg vil forslaget kunne bidra til økt mobilitet og bedre muligheter for å ta arbeid, slik at ukrainske flyktninger raskere kan integreres i det norske samfunnet og oppnå økonomisk uavhengighet.

Statens vegvesen vil informere ut om den eventuelle endringen på vegvesen.no. Forslaget innebærer ellers ingen administrative tiltak eller økonomiske konsekvenser for Statens vegvesen.

7 Høringsfrist

Vi ber om høringsinstansenes uttalelser innen **15. januar 2023**. Svar som kommer inn etter denne fristen, kan ikke påregnes å bli tatt hensyn til.

Hørings svar kan enten:

- lastes opp elektronisk under selve høringen på våre nettsider,
- sendes som e-post til firmapost@vegvesen.no eller
- sendes pr. post til:

Statens vegvesen
Trafikant og kjøretøy
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Vennligst oppgi vårt referansenummer **22/77356** dersom hørings svar sendes inn via e-post eller pr. post.

Statens vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Tlf: (+47) 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no

www.vegvesen.no

Tryggere, grønnere og enklere reisehverdag